

Naturstriber med succes!

Når man etablerer naturstriber, er det noget helt andet end at dyrke marken. En moderne landmand er vant til at marken skal stå tæt, flot og ensartet. Derfor er der mange der synes naturstriberne kan se rodede og mislykkede ud. Men formålet med naturstriberne er netop at give plads til naturen og diversiteten.

Dette faktaark er tænkt som en inspiration og guide til hvordan de gode naturstriber skal fremstå.

Naturstriber

En naturstribe er et kombinationstiltag, hvor flere forskellige tiltag ligger sammen, som parallelle, lineære strukturer. En naturstribe kombinerer typisk en græsstribe, en urtestriber, samt en insektvold eller en barjordsstribe.

Formålet med at kombinere de forskellige biotoptyper i et tiltag er først og fremmest at mange af agerlandets dyr har glæde af forskellige biotoper på forskellige tidspunkter i deres livscyklus eller bruger biotoperne til forskellige formål. Reden bygges i én biotop, mens føde søges i en anden biotop. Derfor er det vigtigt at biotoperne ligger tæt op ad hinanden.

Veletableret naturstribe bestående af en kombination af én-årige urter, insektvold og kortklippet græs.
Foto: Cammi Aalund Karlslund, VFL.

Hvordan kan man se, at det virker?

Naturstriber virker hvis det er lykkedes at skabe variation og tilbyde levesteder i perioder hvor marken ligger bar eller står som en grøn tæt mur. Målet med naturstriberne er altså en god forsyning gennem året med friske grønne skud, urter som blomstrer og sætter frø, en variation af forskellige plantearter, vegetation som giver dækning og områder med sparsom vegetation og varm jordbund.

Urtestriber

Den gode urtestribe er lysåben og har en artsrig forekomst af blomstrende urter.

Den enårige urtestribe er især målrettet insektfaunaen og fuglevildtet idet det skaber et vigtigt fødegrundlag for de jordrugende fugle, hvis kyllinger er helt afhængige af den proteinrige føde, i de første to-tre uger af deres liv.

Værdien af urtestriberne er størst, hvis striber etableres i en kombination med andre tiltag. Her en insektvold og en barjordsstribe.
Foto: Jørn Pagh Bertelsen.

Urtestribe med lav udsædsmængde. Man må meget gerne kunne se noget bar jord mellem urterne. Fotograf: Jørn Pagh Bertelsen.

Modsat afgrøden, er det ligefrem en fordel, hvis plantedækket er varieret, ufuldstændigt og stedvist lavt. Hvis der udsås frø, er det en fordel, hvis der er tale om hjemmehørende arter, og det er en fordel hvis de ikke etableres så tæt, at de udelukker den variation, som de naturlige ukrudtsarter skaber, hvis de får lov at spire frem.

Hvordan kan man se, at det virker?

Når det summer af bier og humlebier, så er det lykkedes. Hvis der er vedvarende blomster i striben er det et godt tegn, da man så har fået valgt en frøblanding med en lang samlet blomstringstid, samt at der er etableret en artsrig vegetation med en varieret struktur i form af tæthed og højde. Det er et dårligt tegn hvis urtestriben bliver domineret af nogle få konkurrencestærke arter.

Insektvolde

Formålet med en insektvold er at fremme livet på marken til glæde for både planter, insekter og fugle. En insektvold kan effektivt bryde den dyrkede marks ensformighed. Samtidig kan en insektvold være levested for nyttedyr, som kan være med til at holde antallet af skadedyr nede i den omgivende mark.

Flerårig insektvold med veletablerede tuegræs. Foto: Cammi Aalund Karlslund, VFL.

Insektvolden giver skjul og føde, når den omkringliggende mark er åben og uden føde- og skjulemuligheder. Et plantedække med langt, og tuet græs danner gode redemuligheder for de jordrugende fugle, men på en optimal insektvold, er der også en del blomstrende urter.

Denne insektvold har en rigtig god højde. Der er ingen skarpe kanter, som kyllingerne kan falde ned i, men den er hævet over niveau, så der opstår varme, tørre sider. Foto: Erik Silkjær Pedersen.

Hvordan kan man se, at det virker?

En god insektvold er varm og tør om sommeren, når markens tætte afgrøde gør jorden kold og skygget. Insektvolden har masser af vegetation og struktur når marken ligger bar og nypløjet. Når insektvolden virker optimalt vil det myldre og summe af liv omkring volden. Blomstrende urter vil tiltrække bier, sommerfugle og svirrefluer, og vegetationen vil tiltrække biller, edderkopper og græshopper. Nogle arter kan høres, mens andre måske først opdages, hvis man sætter sig stille ned og kigger efter.

Græsstribe

En vellykket græsstribe er et areal, som holdes med lav vegetation og friske grønne skud sommeren igennem. Der er mange dyr i agerlandet som æder friske grønne skud som en del af kosten. Særligt er harens killinger afhængige af friske grønne skud i forsommer og sommer indenfor en lille radius af, hvor de er sat. De friske plantedele, har et højt næringsindhold og er let omsættelige.

Hvordan kan man se at det virker?

I en kortslået græsstribe skal vegetationen helst holdes helt kort, dvs. hyppig slåning i maj-juni, således at vegetationen ikke kan anvendes som redeskjul.

Kort græsstribe ved siden af insektvold.
Foto: Jørn Pagh Bertelsen.

Barjordsstribe

En barjordsstribe er en opharvet eller fræset stribe på 1-2 meters bredde, hvor fremvoksende vegetation forhindres ved mekanisk jordbehandling med jævne mellemrum. Striben skal placeres i markkanten.

Barjordsstriber giver et åbent areal, hvor sollyset kan opvarme jordbunden. Striben benyttes af blandt andet agerhønenes kyllinger og harens killinger, der bruger pletterne som tørrepladser efter regnskyl. Barjordsstriben bruges også af fuglene til støvbad. Desuden finder fuglene insekter og nye spirer på striberne.

Barjordsstriben harves første gang i starten af maj og senere i slutningen af august. Der må gerne være moderat plantedække af naturlig fremspiring fra frøpuljen af bredbladet flora.

Hvordan kan man se, at det virker?

Barjordsstriben er en succes når man kan se den bliver brugt af fugle og pattedyr. Ofte vil man kunne se tydelige spor i jorden.

Barjordsstribe i tilknytning til urtestribe og kortslået græs
Foto: Jørn Pagh Bertelsen.

Spor af rådyr i barjordsstriben.
Foto: Cammi Aalund Karlsruud.

Foto: Jørn Pagh Bertelsen